

POSTANOWIENIE

12 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 12 czerwca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.S.
przeciwko [...] spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej [...] spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z 11 września 2024 r., V Ca 221/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

[PG]

UZASADNIENIE

Pozwem skierowanym przeciwko [...] S.A. w W., powódka, M.S. wystąpiła z żądaniem głównym (z tytułu nieważności umowy kredytowej) o zasądzenie na jej rzecz kwoty w wysokości 28.278,68 zł za okres od 6 grudnia 2010 r. do 5 listopada 2012 r. oraz 8.011,27 CHF za okres od 5 maja 2014 r. do 5 maja 2016 r., ewentualnie w razie nieuwzględnienia tego roszczenia wystąpiła z żądaniem ewentualnym (z tytułu eliminacji mechanizmu indeksacji) w zakresie kwoty

19.078,12 zł oraz 10.653,35 CHF za okres od 6 grudnia 2010 r. do 5 sierpnia 2020 r. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Żądanie główne odnosiło się do zawartej pomiędzy M.S. (poprzednio P.), a [...] S.A. w W. (poprzednio B. S.A. z siedzibą w W.) umowy nr [...] o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych [...] waloryzowanego kursem CHF, którego celem było finansowanie zakupu lokalu mieszkalnego nr 3 położonego w P., przy pl. [...].

W odpowiedzi na pozew pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości.

Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie wyrokiem z 16 marca 2023 r., w szczególności, zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 28.278,68 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 12 grudnia 2020 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 8.011,27 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 12 grudnia 2020 r. do dnia zapłaty (pkt 1), w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt 2).

Wyrok ten - [...] S.A. w W., apelacją, zaskarżył w części zasądzającej od pozwanego na rzecz powódki kwoty: 28.278,68 zł oraz 8.011,27 CHF zł, obie kwoty z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 12 grudnia 2020 r. do dnia zapłaty, podnosząc zarzuty naruszenia wyszczególnionych przepisów postępowania oraz przepisów prawa materialnego, a ponadto zarzucił nieważność postępowania z powodu pozbawienia go możliwości obrony swoich praw. Pozwany podniósł również jako ewentualny zarzut zatrzymania kwoty 28.278,68 zł oraz kwoty 8.011,27 CHF do czasu zaoferowania przez powódkę zwrotu świadczenia wzajemnego Banku, na które składają się kwoty: 186.000,01 zł tytułem środków wypłaconych przez pozwanego powódce, na podstawie rzekomo nieważnej umowy, tytułem kapitału kredytu oraz 66 633,09 zł tytułem zwrotu świadczenia pozwanego polegającego na udostępnieniu powódce kapitału, wypłaconego na podstawie rzekomo nieważnej umowy. We wnioskach skarżący domagał się, między innymi, uchylenia zaskarżonego apelacją wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, ewentualnie, zmiany zaskarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie i oddalenia w tym zakresie powództwa.

W odpowiedzi na apelację, powódka wniosła o jej oddalenie.

W ocenie Sądu Okręgowego w Warszawie apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie. Zdaniem Sądu II instancji postępowanie przed Sądem pierwszej instancji nie jest dotknięte nieważnością. Ponadto nie ulegało wątpliwości, że Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż postanowienia spornej umowy kredytowej kwestionowane przez powódkę, tj. klauzule umowne przewidujące mechanizm indeksacji do franka szwajcarskiego zobowiązań stron tej umowy kredytu, należało zakwalifikować jako niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ k.c. Niezasadne okazały się także zarzuty w zakresie stwierdzenia nieważności umowy z uwagi na bezskuteczność klauzul waloryzacyjnych. Skutkiem uznania za abuzywne postanowień umownych była, w efekcie, konieczność uznania spornej umowy za ostatecznie bezskuteczną (nieważną). Sąd II instancji podkreślił także, że wykluczona była zarówno tzw. redukcja, utrzymująca skuteczność postanowienia abuzywnego, jak i możliwość uzupełniania luk w umowie powstałych po wyeliminowaniu takiego postanowienia. W konsekwencji wobec eliminacji uznanych za abuzywne klauzul waloryzacyjnych określających główne świadczenia stron, zasadnie, w ocenie Sądu Okręgowego, uznał Sąd Rejonowy, że nie jest możliwe dalsze utrzymanie umowy z pominięciem klauzul abuzywnych, albowiem po wyeliminowaniu tych klauzul niemożliwym jest wykonanie, kwestionowanej przez powódkę, umowy. W dalszej kolejności Sąd II instancji stwierdził, że nie można było podzielić twierdzeń pozwanego, jakoby dochodzone przez powódkę roszczenie było roszczeniem o zwrot uiszczonych rat kapitałowo-odsetkowych, a więc trzyletni terminie przedawnienia nie wchodził w rachubę. Roszczenia powódki (konsumentki) nie dotyczyły bowiem świadczenia okresowego, a świadczenia nienależnego, które przedawniają się w ogólnym terminie przedawnienia wynikającym z art. 118 k.c. Za chybiony, w ocenie Sądu Okręgowego w Warszawie, należało również uznać zarzut naruszenia art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. W konsekwencji na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Okręgowy w Warszawie, wyrokiem z 11 września 2024 r., oddalił apelację pozwanego, jako bezzasadną.

Pozwany – [...] S.A. w W. - skargą kasacyjną zaskarżył wyrok Sądu

Okręgowego w Warszawie z 11 września 2024 r., w całości. Skargę tę opartą na zarzutach naruszenia przepisów postępowania, tj.: art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 386 § 2 k.p.c. oraz art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 ust. 1 i 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13, poprzez ich błędną wykładnię oraz na zarzutach naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.: w zakresie stwierdzenia upadku umowy z uwagi na sprzeczność z ustawą – art. 111 ust. 1 pkt. 4 pr. bank. w zw. z art. 56 k.c., w zw. z art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 Prawa bankowego w zw. z art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. zmieniającej ustawę Prawo bankowe (Dz.U.2011, nr 165, poz. 984 - „ustawa antyspreadowa”), poprzez ich niezastosowanie; art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank. poprzez ich nieprawidłową wykładnię; art. 358¹ § 2 k.c., poprzez jego błędną wykładnię; art. 58 § 1 k.c. poprzez jego niezasadne zastosowanie i stwierdzenie, że sporna umowa stanowiła czynność prawną sprzeczną z ustawą, a w konsekwencji stwierdzenie jej nieważności; art. 58 § 3 k.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c. in fine, poprzez ich błędne zastosowanie; art. 58 § 1 k.c.; w zakresie stwierdzenia upadku umowy z uwagi na bezskuteczność klauzul waloryzacyjnych - art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i stwierdzenie abuzywności spornych klauzul i upadku umowy; art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 1 ust. 2 Dyrektywy 93/13, poprzez ich błędną wykładnię i stwierdzenie abuzywności unormowań, które wyłączone są na gruncie Dyrektywy 93/13 spod kontroli abuzywności; art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 385² k.c., poprzez ich błędną wykładnię; art. 385¹ § 1 k.c., poprzez jego błędną wykładnię oraz art. 385¹ § 3 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie (niezastosowanie); art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie; art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 4 ust. 1 i art. 3 ust. 3 Dyrektywy 93/13 w zw. z przepisami Załącznika do Dyrektywy 93/13: ust. 1 lit. j oraz lit. l, oraz ust. 2 lit. c, tiret pierwsze i drugie, oraz ust. 3 Załącznika do Dyrektywy 93/13, poprzez stwierdzenie, że sporne postanowienia waloryzacyjne Umowy są abuzywne; art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie; art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 7 ust. 1 i 8b ust. 1 Dyrektywy 93/13 i art. 353¹ k.c. w zw. z art. 2, 31 ust. 3 i 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez ich błędną wykładnię; w zakresie całości uzasadnienia wyroku - art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 56 k.c.; art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 354 § 1 k.c.; art. 56 k.c.; art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 Prawa bankowego w

zw. z art. 4 ustawy antyspreadowej – wszystkie przez ich niezastosowanie; art. 358 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię; art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe poprzez błędną wykładnię i w konsekwencji niezastosowanie tego przepisu; art. 24 ust. 3 ustawy o NBP poprzez błędną wykładnię i w konsekwencji niezastosowanie tego przepisu; art. 189 k.p.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie; art. 405 k.c. i art. 410 § 2 k.c. przez ich bezpodstawne zastosowanie, ewentualnie art. 409 k.c. przez jego niezastosowanie; art. 496 k.c. w zw. z art. 497 k.c., poprzez oddalenie zgłaszanego przez pozwanego w niniejszej sprawie zarzutu zatrzymania; art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c. przez zasądzenie odsetek poczynszy od daty wcześniejszej niż dzień wydania prawomocnego wyroku.

Skarżący wniósł o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występującą nieważność postępowania (art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.), a tę najdalej idącą przesłankę uzasadniającą przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnił tym, że Sąd I instancji wydał wyrok na posiedzeniu niejawnym, pomimo braku uprzedniego przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, a ponadto tym, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał wniosku pozwanego o dowód z opinii biegłego, wskazanego w pkt. 7 petitum odpowiedzi na pozew (wyliczenia z wykorzystaniem kursu średniego Narodowego Banku Polskiego), a także wskazanego w pkt. 9, lit. d petitum odpowiedzi na pozew (odnośnie do sposobu obliczania kursu CHF/PLN przez banki, ustalone zwyczaje w tym zakresie) i pozbawił tym samym pozwanego prawa do rozprawy w tym zakresie, co skutkowało pozbawieniem [...] S.A. w W. możliwości obrony jego praw; z uwagi na występujące istotne zagadnienia prawne (art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które sprowadzały się do szeregu następujących zapytań. „Czy postanowienia waloryzacyjne umowy kredytu indeksowanego (waloryzowanego), określające wysokość kwoty kredytu i wysokość rat kapitałowo- odsetkowych wyrażoną w walucie obcej poprzez odesłanie do Tabeli Kursów Walut Obcych banku-kredytodawcy, bez określenia w treści umowy szczegółowych zasad obliczania tych kursów, na przykład w postaci wzoru matematycznego, wykraczają poza granice zakreślone w ramach zasady swobody umów opisanej w art. 353¹ k.c.?”; „Czy dopuszczalne jest równoczesne

stwierdzenie przez Sąd, że określone postanowienie umowne jest zarówno nieważne na podstawie art. 58 § 1 k.c., jako sprzeczne z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 2 pkt 4 pr. bank., jak i bezskuteczne, jako postanowienie niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 2 k.c. (abuzywne), czy też, przeciwnie, to samo postanowienie nie może być jednocześnie zakwalifikowane jako nieważne i abuzywne; a jeżeli prawidłowe jest twierdzenie o braku możliwości równoczesnego zastosowania wskazanych dwóch instytucji, to w razie wystąpienia zbiegu tych norm, czy określone postanowienie należy zakwalifikować jako abuzywne czy jako nieważne?"; „Czy dopuszczalne jest wyeliminowanie przez strony charakteru niedozwolonego w rozumieniu art. 385¹ k.c. (abuzyność) postanowień umowy kredytu dotyczących indeksacji (waloryzacji) do kursu waluty obcej, odsyłających do Tabeli Kursów Walut Obcych banku - kredytodawcy, poprzez zastąpienie lub uzupełnienie ich, wskutek zawarcia aneksu do umowy, postanowieniami pozbawionymi abuzywnego charakteru, dającymi możliwość korzystania przez kredytobiorcę z dowolnie wybranego kursu, poprzez samodzielne nabywanie waluty obcej na poczet spłaty kredytu?"; „Czy w przypadku stwierdzenia przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów („SOKiK”) w toku kontroli abstrakcyjnej przeprowadzonej na podstawie art. 479³⁶ k.p.c. niedozwolonego charakteru, w rozumieniu art. 385¹ k.c. (abuzyność) postanowienia wzorca umowy, rozszerzona prawomocność wyroku SOKiK wynikająca z art. 479⁴³ k.p.c. oznacza również obowiązek stwierdzenia abuzywności konkretnych postanowień umownych o analogicznej treści, w toku kontroli incydentalnej dokonywanej przez sądy powszechne, czy też, przeciwnie, rozszerzona prawomocność wyroku SOKiK oznacza wyłącznie związanie wyrokiem SOKiK w przypadku dokonywania kolejnych przypadków oceny postanowień wzorców umownych w toku kontroli abstrakcyjnej?"; „Czy w świetle celów art. 385¹ k.c. oraz Dyrektywy 93/13, dopuszczalne jest stwierdzenie upadku umowy kredytu, w oparciu o stwierdzenie niedozwolonego charakteru w rozumieniu art. 385¹ k.c. (abuzyność) części jej postanowień, dotyczących indeksacji (waloryzacji) kredytu do waluty obcej, bez uprzedniego poinformowania osób występujących po stronie powodowej, przez Sąd, o skutkach upadku takiej umowy?"; „Czy w przypadku gdy postanowienia waloryzacyjne umowy kredytu indeksowanego (waloryzowanego), określające

wysokość kwoty kredytu i wysokość rat kapitałowo-odsetkowych wyrażoną w walucie obcej poprzez odesłanie do kursów publikowanych w tabelach kursowych banku - kredytodawcy, zostają uznane za bezskuteczne, jako postanowienie niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 2 k.c. (abuzywne) lub nieważne, a jednocześnie Sąd stwierdzi, że nie jest możliwe utrzymanie indeksowanego (waloryzowanego) charakteru umowy, to czy skutkiem ich eliminacji z umowy jest (1) stwierdzenie, że sporna umowa upada w całości, czy też (2) eliminacja mechanizmu waloryzacji z umowy i przekształcenie jej z mocą wsteczną w kredyt złotowy?"; „Jakie oprocentowanie należy przyjąć dla wyliczenia odsetek od hipotetycznego kredytu złotowego w przypadku stwierdzenia, że skutkiem abuzywności lub nieważności postanowień waloryzacyjnych zawartych w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) jest eliminacja mechanizmu waloryzacji z umowy i przekształcenie jej z mocą wsteczną w kredyt złotowy, w szczególności czy powinno być to (1) zmienne oprocentowanie oparte na stawce bazowej WIBOR 3M; (2) stałe oprocentowanie w wysokości ustalonej przez strony w dniu zawarcia umowy kredytu indeksowanego (waloryzowanego), wpisane do tej umowy; czy też (3) zmienne oprocentowanie oparte na stawce bazowej właściwej dla waluty waloryzacji, czyli np. LIBOR 3M dla CHF (w przypadku umowy zawierającej odniesienie do kursu franka szwajcarskiego)?"; „Czy umowa kredytu stanowi umowę wzajemną, ewentualnie, jeżeli umowa kredytu nie stanowi umowy wzajemnej, to czy dopuszczalne jest mimo tego skorzystanie przez kredytodawcę z prawa zatrzymania w sytuacji, gdy ma miejsce nieważność umowy?". Skarżący wskazał także, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tzn.: art. 69 ust. 1 i 2 pkt 2 pr. bank. w zw. z art. 353¹ k.c. odnośnie do dopuszczalności poddania kwoty kredytu indeksacji (waloryzacji) kursem waluty obcej; art. 353¹ k.c. odnośnie do kwestii, czy postanowienia waloryzacyjne umowy kredytu, określające wysokość kwoty kredytu i wysokość rat kapitałowo-odsetkowych wyrażoną w walucie obcej poprzez odesłanie do Tabeli Kursów Walut Obcych banku - kredytodawcy, bez określenia w treści umowy szczegółowych zasad obliczania tych kursów, na przykład w postaci wzoru matematycznego, mieszczą się w granicach zasady swobody umów,

opisanej w art. 353¹ k.c.; warunkowo zaś, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj.: art. 58 § 1 k.c. i art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13; art. 365 k.p.c. w zw. z 479⁴³ k.p.c. w zw. z art. 9 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw; art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13; art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 7 ust. 1 i 8b ust. 1 Dyrektywy 93/13 (w odniesieniu do abuzywności waloryzacyjnych) oraz art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 i 3 k.c. (w odniesieniu do nieważności klauzul waloryzacyjnych), w zw. z art. 2, 31 ust. 3 i 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 7 ust. 1 i 8b ust. 1 Dyrektywy 93/13 (w odniesieniu do abuzywności waloryzacyjnych) oraz art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 i 3 k.c.; art. 496 k.c. w zw. z art. 497 k.c., w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe.

We wnioskach skarżący wniósł, w szczególności o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu II instancji w całości oraz o uchylenie wyroku Sądu I instancji w części zaskarżonej apelacją pozwanego oraz przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie do ponownego rozpoznania; ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu II Instancji w całości oraz przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania; ewentualnie, w razie uznania podstaw kasacyjnych wskazywanych przez pozwanego, dotyczących naruszenia przepisów postępowania, za nieuzasadnione, mając na względzie oczywiste uzasadnienie podstaw kasacyjnych wskazywanych przez pozwanego, a dotyczących naruszenia prawa materialnego, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu II Instancji w całości oraz o orzeczenie co do istoty sprawy, poprzez zmianę wyroku Sądu I Instancji w części zaskarżonej apelacją, poprzez uwzględnienie apelacji pozwanego i oddalenie powództwa w całości.

W odpowiedzi na skargę pozwanego powódka wniosła o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie w całości oraz w obu przypadkach o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie poprzez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżący powołał się w skardze na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 oraz 3 k.p.c., lecz żadna z nich nie wystąpiła.

Postępowanie przed Sądem pierwszej instancji nie było dotknięte zarzucaną przez pozwanego nieważnością, a w konsekwencji Sąd drugiej instancji nie naruszył art. 386 § 2 k.p.c.

Nieważność postępowania z powodu pozbawienia możliwości działania (art. 379 pkt 5 k.p.c.) ma miejsce, m.in. wówczas, gdy strona, a także interwenient uboczny na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej nie mógł brać i nie brał udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, jeżeli skutki tych wadliwości nie mogły być usunięte w następnych rozprawach przed wydaniem w danej instancji wyroku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975, nr 3, poz. 66). Sąd Rejonowy powołał wówczas obowiązującą podstawę prawną wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym (k. 422). Zaniechanie przeprowadzenia określonego dowodu przez Sąd pierwszej instancji nie uzasadnia zarzutu nieważności postępowania, skoro w obowiązującym modelu apelacji pełnej rola sądu drugiej instancji nie ogranicza się jedynie do samego aktu kontroli zaskarżonego rozstrzygnięcia, ale obejmuje także powinność merytorycznego rozpoznania sprawy. Celem postępowania apelacyjnego jest bowiem ponowne i wszechstronne merytoryczne rozpoznanie sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2017 r., IV CZ 10/17, nie

publ.). W świetle stanowiska judykatury odnośnie do kwestii abuzywności klauzul przeliczeniowych w kredytach indeksowanych i denominowanych do waluty CHF oraz wypełnienia przez kredytodawcę przedkontraktowych obowiązków informacyjnych w stosunku kredytodawcy – konsumenta i wpływu tych wadliwości na byt prawny umowy kredytowej, w kontekście możliwości zmiany względnie uzupełnienia luki powstałej wskutek eliminacji tych klauzul (zob. szczegółowe wywody Sądu Najwyższego w uzasadnieniach do wyroków w sprawach II CSKP 957/23, II CSKP 1002/23, II CSKP 1956/22, II CSKP 2164/22 i II CSKP 2295/22, II CSKP 690/23), nie zachodziły podstawy do przeprowadzenia wnioskowanego przez pozwanego dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczności wskazane w pkt 7 odpowiedzi na pozew (k. 86).

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia, wskazaniu przepisu, na tle którego ono powstało i przedstawieniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ. i z 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. i z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

W odniesieniu do większości podnoszonych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania kwestii prawnych i wątpliwości interpretacyjnych dotyczących tzw. kredytów frankowych należy stwierdzić, że zostały już one wyjaśnione w orzecznictwie sądowym (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego w sprawach I CSK 2225/23, I CSK 2268/23, I CSK 2291/23 i I CSK 2334/23 oraz wyroki w sprawach II CSKP 957/23, II CSKP 1002/23, II CSKP 1956/22, II CSKP 2164/22 i II CSKP 2295/22, II CSKP 690/23).

Jakkolwiek w uchwale składu 7 sędziów z 28 lutego 2025 r., III CZP 126/22 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że umowa o kredyt jest umową wzajemną, ale w postanowieniu z 8 maja 2024 r., C-424/22, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą w kontekście stwierdzenia nieważności zawartej przez instytucję bankową z konsumentem umowy kredytu hipotecznego z uwagi na nieuczciwy charakter niektórych warunków tej umowy powołanie się przez tę instytucję na prawo zatrzymania prowadzi do uzależnienia przysługującej konsumentowi możliwości uzyskania przez niego zapłaty kwot, które zasądzono od wspomnianej instytucji ze względu na skutki restytucyjne wynikające ze stwierdzenia nieuczciwego charakteru tych warunków, od równoczesnego zaofiarowania przez tego konsumenta zwrotu albo zabezpieczenia zwrotu całości świadczenia otrzymanego od tej samej instytucji przez konsumenta na podstawie wspomnianej umowy, niezależnie od spłat dokonanych już w wykonaniu tej umowy.

Ponadto w wyrokach z 15 czerwca 2023 r., C - 520/21, z 7 grudnia 2023 r., C-140/22 oraz w postanowieniu z 11 grudnia 2023 r., C-756/22 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście nieważności umowy kredytowej zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, stoją one na przeszkodzie takiej wykładni prawa krajowego, że instytucja bankowa może domagać się od konsumenta rekompensaty przekraczającej zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania umowy oraz ustawowe odsetki za zwłokę liczone od dnia wezwania do zapłaty. Natomiast w wyroku z 7 grudnia 2023 r., C-140/22 stwierdził, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten

sposób, że w kontekście nieważności umowy kredytowej ze względu na przewidziane w niej abuzywne postanowienia, stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą wykonywanie praw, które konsument wywodzi z tej dyrektywy, jest uzależniona od złożenia przez tego konsumenta przed sądem oświadczenia, w którym twierdzi on, że nie wyraża zgody na utrzymanie w u mocy tego abuzywnego warunku oraz że jest świadomy konsekwencji tego uznania nieważności umowy oraz wyraża on zgodę na uznanie umowy za nieważną.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., w zakresie zaś odsetek, opierając się na art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 2324). Zasądzone koszty obejmują wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według stawki minimalnej (§ 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

Na marginesie należy wskazać, że w zdaniach odrębnych do uzasadnień wyroków Sądu Najwyższego w sprawach II CSKP 377/22 i II CSKP 395/22 oraz w zdaniach odrębnych do wyroków Sądu Najwyższego w sprawach II CSKP 616/22, II CSKP 701/22 i II CSKP 1511/22, podjęto próby rozwiązywania zagadnień prawnych związanych z klauzulami przeliczeniowymi i klauzulami walutowymi, w tym klauzulami ryzyka walutowego - przy uwzględnieniu orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej - na tle konkretnych stanów faktycznych w odniesieniu do problematyki nieważności umów kredytowych indeksowanych i denominowanych do waluty obcej, zawieranych z konsumentami, jednak

zaprezentowane tam koncepcje nie zyskały akceptacji w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych.

(M.M.)

[a.ł.]